

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18
50088 TARTU

27. jaanuaril 2012.a.

Gümnaasiumivõrgu korrastamise ühtsetest lähtealustest

Eesti Eraüldhariduskoolide Ühenduse 25.01.2012 toimunud üldkoosolekul oli päevakorras ühe punktina ka Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kirjaga 13.01.2012 nr 1.1.-11/12/273 saadetud küsimused gümnaasiumivõrgu korrastamise lähtealuste ja nende rakendamise kohta. Lähtudes üldkoosoleku arutelu tulemustest saadame oma seisukohad alljärgnevalt:

- 1) Toetame ministeeriumi poolt algatatud diskussiooni gümnaasiumihariduse kvaliteedi tõstmise ja gümnaasiumivõrgu korrastamise osas. On loomulik, et haridussüsteem peab arvesse võtma nii demograafiast kui ühiskonna arengust tulenevaid muutusi ning sellest tulenevalt ei saa pikemat perspektiivi silmas pidades vältida ka vajalikke ümberkorraldusi koolivõrgu osas.
- 2) Pooldame haridussüsteemi ja koolivõrgu tsentraalset ümberkorraldamist, kui see toimub selgelt eesmärgistatud ja tervikliku tegevuskava alusel ning sellesse on haaratud kõik vajalikud osapooled.
- 3) Haridussüsteemi ja koolivõrgu ümberkorraldamine peab eelkõige lähtuma pakutava hariduse sisust, ühtsetest kvaliteedistandarditest ja eeldatavast väljundist, mitte koolide arvust, kooli suurusest või koolipidaja tüübist. Koolivõrgu ümberkorraldamine ei tohiks endaga kaasa tuua kunstlikku ebavõrdsust või diskrimineerimist erinevate koolipidajate suhtes.
- 4) Nõuded gümnaasiumide arvu, asukoha, suuruse, efektiivsusnäitajate jms osas ei peaks rakenduma eraüldhariduskoolide pidajatele, kui see ei takista riikliku õppekava täitmist ja kvaliteetse hariduse pakkumist. Erakoolide tegevust reguleerib Erakooliseadus ja koolide vaheline konkurents ning see peaks olema iga erakoolipidaja enda otsustada, milliste õppetasemete ja mahtude puhul ta suudab nõuetekohaselt kooli pidada. Kui riigi- ja munitsipaal-koolide efektiivsuse või kvaliteedinõuete tagamiseks on siiski vajalik mingi täiendav riiklik regulatsioon, peaks eraüldhariduskoolisid välistava klausli vastavasse seadusloomesse juurde lisama.
- 5) Koolivõrgu tsentraalse rahastamise, sihttoetuste eraldamise jms osas peaks kõiki koolisid käsitlema võrdsetel alustel sõltumata koolipidaja asukohast või omandivormist. Kui riiklikul tasemel määratud prioriteetide elluviimiseks eraldatakse tsentraalseid rahalisi või mitterahalisi vahendeid (õppekava toetused, õpikeskkonna toetused, innovatsiooni toetused vms), siis peaks see võrdsetel alustel rakenduma kõigile sarnastel tingimustel tegutsevatele koolidele, sh ka erakoolidele.

6) Gümnaasiumivõrgu korrastamise lähtealuste võimalikult parimal moel rakendamisega seoses esitatud küsimuste osas anname alljärgnevad vastused:

a) Leiame, et gümnaasiumivõrku ei tohiks ümber korraldada kiirustades ja lühiajalistest tähtaegadest lähtudes, vaid see peab toimuma meie ühiskonna ja haridussüsteemi prioriteete arvesse võtva tegevuskava alusel. Kuna uus riiklik õppekava rakendub koolides järk-järgult kolme õppeaasta jooksul ja muudatused gümnaasiumide õppekorralduses on paratamatud, siis oleks otstarbekas ka gümnaasiumivõrgu korrastamine läbi viia koostöös koolipidajatega kolme õppeaasta jooksul.

b) Me ei saa anda hinnangut selles osas, kas gümnaasiumide pidaja peaks tulevikus olema kohalik omavalitsus või riik, sest erakoolid on ja jäävad oma olemuselt alternatiiviks sellele ja kohandavad oma tegevuse lähtudes muutustest haridusmaastikul. Samas ei saa me seda välistada, et võrreldes tänase olukorraga oleks riikliku gümnaasiumivõrgu loomisega võimalik mingeid näitajaid parandada.

c) Oleme nõus, et demograafia trendidest ja ühiskonna ees seisvatest ülesannetest tulenevalt võiks kaaluda riigi tasemel õppekohtade jaotust üld- ja kutsekeskhariduse vahel. Sarnased regulatsioonid toimuvad ka paljudes lähiriikides ja sellega on saavutatud ka edu. Samas, kui see tähendab gümnaasiumihariduse osas mingisugusel kujul riikliku tellimuse ja selle rahastamise sisseseadmist, siis peaks jällegi see rakenduma kõigile sarnastel tingimustel tegutsevatele koolidele, sh ka erakoolidele.

d) Me ei julge väita, et gümnaasiumisse õppima asumiseks peaks kõigis gümnaasiumides olema täielikult ühesugune lävend, sest erinevatel gümnaasiumidel (sh eragümnaasiumid) võivad olla väga erinevad õppesuunad ja eesmärgid. Küll aga oleme seda meelt, et gümnaasiumisse sisseastumise ja gümnaasiumihariduse omandamise eelduseks võiksid olla mingisugused ühesugused minimaalsed nõuded, millest lähtutakse sõltumata gümnaasiumi suunitlusest või koolipidaja tüübist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ahto Orav
Juhatuse esimees
MTÜ Eesti Eraüldhariduskoolide Ühendus